

152. Dunaföldvár, Fehérvári-dűlő
(KÖH 59611)

(Fejér megye) Á

Az ELTE BTK Régészettudományi Intézete 2009. március 24. és május 15. között megelőző feltárást végzett az M6 autópálya Dunaújváros–Szekszárd szakaszára (82+800-83+100 km-szelvény) eső, RM-4 jelű lelőhelyen (064/103, 064/99, 064/95, 064/91, 064/87, 064/83, 064/80, 064/77, 063/8 hrsz.), 14 469 m²-en. A feltárással összesen 163 objektumot tártunk fel, amelyek nagyrészt a kora Árpád-korra keltezhetőek, csak néhány késő Árpád-kori gödör került elő, a jelenségek egy része pedig leletanyag és rétegösszefüggések hiányában nem datálható. Az objektumok túlnyomó része sekély, kisméretű gödör, ill. sekély árok, minimális leletanyaggal. A kivitelező a feltárást megkezdése előtt az autópálya nyomvonalának csaknem teljes szélességében, a 82+800–83+000 km-szelvények között a régészeti objektumok jelentkezésének szintjéhez képest 50–100 cm mélységben lehumuszosította a lelőhelyet, csaknem teljesen elpusztítva ezzel az objektumokat. Mindössze a mélyebb gödrök alja, ill. a szelvényfalakban lévő objektumok maradtak megfigyelhetőek, feltárhatóak.

Az előkerült leletanyag túlnyomó része kerámia, ezenkívül paticsdarabok, néhány faragott kő és mindössze egy vasolvadék került elő. A kerámiaanyag töredékes, teljes edényt nem sikerült összeállítani a restaurálás során, az összeragasztható darabok száma is csekély volt. Az anyag legnagyobb része a 11–12. századra keltezhető cserépbográcsok töredékeiből áll, néhány darabon a perem alatt bekarcolt hullámvonal díszítés található. A cserépbográcsok alján gyakran figyelhető meg a rendszeres használat következtében keletkezett égésnyomok. A késő Árpád-korra (13. sz.) kevesebb lelet, mindössze néhány szürke és barna fazék tehető, amelyek közül néhány szögperemmel ellátott, egyes darabokon pedig bekarcolt spirális díszítés található. Az Árpád-kori leletanyagon kívül egyetlen török kori kerámiatöredék került elő.

Munkatársak: Dévai Kata, Szabó Dániel, Bózsa Anikó, Sey Nikoletta régészek.

BARTUS DÁVID

153. Dunaföldvár, Felső-rév
(KÖH 71913)

(Tolna megye) U?, B?, Ró

2009 novemberében terepbejárást végeztünk a Dunaföldvár külterületének É-i részén tervezett bioetanol üzem 12 ha kiterjedésű helyszínén (0111/26, 0109, 0116/5 hrsz.). A Nagykarácsonyi-vízfolyás dunai torkolatának közelében elhelyezkedő helyszín korábban katonai terület volt, így régészeti kutatásra hosszú időn át nem volt lehetőség.

A Nagykarácsonyi-vízfolyás É-i oldalán lévő domboldalon, gázos, parlagos, kb. 110×60 m-es területen, rossz megfigyelési viszonyok között apróra törött őskori (talán neolitik és bronzkori), és római kori kerámiát gyűjtöttünk.

A kis területen gyűjtött több korból származó leletanyag arra utal, hogy a domboldalon ennél nagyobb kiterjedésű lelőhellyel kell számolnunk.

STIBRÁNYI MÁTÉ

154. Dunaföldvár, M6 RM-6 lelőhely
(KÖH 59811)

(Tolna megye) A

2009. március 20. és április 7. között megelőző feltárást végeztünk az M6 autópálya nyomvonalára (84+120–84+150 km-szelvény) eső, RM-6 jelű lelőhelyen, a 052/27, 0636/2 hrsz. ingatlanokon. A terület a továbbfutó objektumok alapján összefügg az F-6 jelű (83+960–84+120 km-szelvény) lelőhellyel. 2009. január 26. és február 18. között Kemsei Dóra szakfelügyelete mellett végezték a terület további humuszolását, amelynek során régészeti objektumok (árkok, gödrök) feltárásai kerültek elő. Ezek közül 8 esetben csupán foltdokumentálás készült, mivel a magas talajvízszint miatt azok szakszerű kibontása kivitelezhetetlen volt. Ezek a lelőhely D-i felében, annak teljes szélességében futó patak partján kerültek elő.

A megelőző feltárással összesen 31 objektum került elő, amelyek közül hármat nem bontottunk ki teljesen, ugyancsak a magas talajvíz miatt. Négy folt geológiai jelenségnek bizonyult. A feltárt objektumok döntő többsége avar kori, ezenkívül van néhány ismeretlen korú beásás is. Főként árkok, gödrök, valamint feltehetőleg kutak (kibontásuk nem történt meg) kerültek elő.

A lelőhely szinte teljes hosszában mélyszántás nyomait tudtuk megfigyelni több sávban, ami a felületet borító vékony humuszréteggel (40–50 cm) magyarázható. Ezek az ekenyomok néhány objektumunkat érintették is.

A lelőhely K-i felében egy avar kori árokrendszer részletét tártuk fel, amely É-i irányban összefutott a korábban már feltárt RM-5 lelőhelyen előkerült árkokkal. Ezeket az árkokat vízelvezetésre használták, lefutásuk a lankás dombhátról indult a patak irányába. Többszöri megújításukra utal, hogy egyes szakaszai magasabb, ill. alacsonyabb szinten jelentkeztek.

A személgödörök kevés kerámiaanyagot tartalmaztak. A lelőhely Ny-i harmadában egyetlen objektum sem került elő.

A feltárt területről elmondható, hogy szerves részét képezi az attól É-ra található és már korábban feltárt avar kori településnek (F-6 és RM-5).

A leletanyag a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat budapesti regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Magyar Nemzeti Múzeumba kerül végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Hodik Mónika régész, Dohor János, Mohai Gábor, Való György és Beluczki Péter régésztechnikusok. A geodéziai felmérést a Geoservice Kft. végezte.

FARKAS ZSUZSANNA